

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

א. התשתית הנורמטיבית

1. זכותו של מתלונן להגיש ערר על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, והגורמים המוסמכים לקבל החלטה בערר, קבועים בסעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"):

"(א) על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, משום שנסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או להעמדה לדין, לפי העניין, שלא נמצאו ראיות מספיקות או שנקבע שאין אשמה, רשאי המתלונן לערר כלהלן:

(1) על החלטה שניתנה על ידי גוף חוקר או תובע כאמור בסעיף 12(א)(1)(ב) או (2) – לפני פרקליט מחוז, פרקליט מפרקליטות המדינה שמונה למנהל תחום עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, בדרגה שאינה פחותה מסגן בכיר א' לפרקליט המדינה, שפרקליט המדינה הסמיכו לכך;

(2) על החלטה שניתנה על ידי פרקליט מחוז או פרקליט מפרקליטות המדינה, שלא להעמיד לדין בשל העדר ראיות מספיקות או חוסר אשמה, למעט החלטה בערר לפי פסקה (1) – לפני פרקליט המדינה;

(3) על החלטה שניתנה על ידי פרקליט המדינה או משנהו, שלא להעמיד לדין, למעט החלטה בערר לפי פסקה (2), וכן על החלטה של פרקליט מחוז או פרקליט מפרקליטות המדינה, שלא להעמיד לדין משום שנסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין, למעט החלטה בערר לפי פסקה (1) – לפני היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול לפרקליט המדינה את סמכותו לפי סעיף קטן (א)(3) למעט לענין החלטה שניתנה על ידי פרקליט המדינה או למשנהו לפרקליט המדינה למעט לענין החלטה שניתנה על ידי פרקליט המדינה או משנהו; פרקליט המדינה רשאי לאצול למשנהו את סמכותו לפי סעיף קטן (א)(2) ופרקליט מחוז רשאי, באישור פרקליט המדינה, לאצול את סמכותו לפי סעיף קטן (א)(1) לפרקליט בדרגה שאינה פחותה מסגן בכיר לפרקליט המחוז.

2. החוק מקנה, אפוא, למתלונן בחליך פלילי, את הזכות להגיש ערר על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין,¹ שניתנה על-ידי כל גוף חוקר או תובע במדינת ישראל (להלן: "הגוף

¹ מהוראת החוק עולה כי קיימות שלוש עילות מרכזיות לסגירת תיק: "חוסר ראיות", "העדר אשמה" ו"נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין". הלכה למעשה, ישנן עילות סגירה נוספות ובכללן: עבריו לא נודע; רשות אחרת מוסמכת לחקור; אי שפיות הדעת; מות החשוד או הנאשם; התיישנות העבירה והיות מבצע העבירה מי שאינו בגיל האחריות הפלילית. יצוין, כי על אף שמסעיף 64(א) לחסד"פ משתמע שעל גניזת תיק באחת מעילות אלה אין זכות ערר, הרי שככלל, ועל פי הפרקטיקה הנוהגת, יבורר ערר גם כאשר הוגש נגד סגירת התיק באחת מהעילות האמורות. לעומת זאת, בהתאם לסעיף 67(ב) לחסד"פ, אין זכות ערר על תיק שנסגר בעילה של "הסדר מותנה".

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

הסוגר². קרי: למתלונן יש זכות לבקש בדיקה נוספת של החלטת הגוף הסוגר שלא לחקור או שלא להעמיד לדין על ידי גורם בכיר יותר (להלן: **"ערר על סגירת תיק"**).

3. אשר להחלטה על עילת הסגירה של תיק³, סעיף 62(ב) לחסד"פ קובע כי לחשוד זכות להגיש בקשה מנומקת לתובע שסגר את התיק לשינוי עילת הסגירה. אם התובע מחליט שלא לשנות את עילת הסגירה, החוק אינו מקנה זכות ערר על כך. עם זאת, בשל ההשלכות שיכולות להיות לעילת סגירת התיק על חשודים, הונהגה על ידי רשויות התביעה "מעין זכות" לערור על החלטה הדוחה בקשה לשינוי עילת סגירה.⁴

4. בהנחיה זו יפורטו ההוראות בנוגע לטיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים (חלק ב להנחיה) ולטיפול הפרקליטות בעררים על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת סגירה (חלק ג להנחיה).

ב. ערר על סגירת תיק⁵

1.ב למי הזכות להגיש ערר

5. החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין תימסר למתלונן בכתב, בהתאם להוראות המפורטות בסעיף 63 לחסד"פ.⁶ ההודעה למתלונן תכלול, בין היתר, את פרטי הגוף הסוגר והודעה על זכותו להגיש ערר על החלטה בתוך 60 ימים ממועד מסירת ההודעה.⁷

6. החוק קובע זכות ערר למתלונן בלבד.⁸ על אף האמור, במקרים חריגים, ניתן להידרש גם לערר שהוגש שלא על ידי המתלונן, אלא למשל על ידי קרובי משפחתו או על ידי בעל עניין אחר הקשור למתלונן בתיק, וזאת מקום בו המתלונן אינו יכול לערור בעצמו (למשל, כשהוא מצוי במצב רפואי או נפשי המונע ממנו לערור).

² הגוף הסוגר יכול להיות גורם משטרה, גורם פרקליטות או כל גורם אחר המוסמך לחקור או להעמיד לדין במדינת ישראל.

³ ראו סעיף 59 וסעיף 62 לחסד"פ, וכן הנחיית פרקליט המדינה 1.1 בעניין "אי פתיחה בחקירה או סגירת תיק בעילת ינסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/להעמדה לדין" (27.10.2024) (להלן: "הנחיה 1.1") והנחיית פרקליט המדינה 1.3 בעניין "סגירת תיקים בעילת 'חוסר ראיות' ובעילת 'העדר אשמה'" (27.10.2024) (להלן: "הנחיה 1.3").⁴ בג"ץ 7256/95 פישלר נ' מפכ"ל המשטרה, פ"ד נ(5) 001, פס' 12 (1996).

⁵ בג"ץ 7256/95 פישלר נ' מפכ"ל המשטרה, פ"ד נ(5) 001, פס' 12 (1996).
⁶ בחלק זה של ההנחיה יקרא מגיש הערר "עורר" והחשוד שנגדו נסגר התיק יקרא "נילון".

⁷ לעניין מתלונן נפגע עבירה קטין, ר' סעיף 14 להנחיית פרקליט המדינה 6.13 "הגשת כתב אישום וזימון לעדות בתיק מין או אלימות שבו נפגע העבירה או עד תביעה מרכזי הוא קטין" (16.12.2019).

⁸ ר' סעיף 16 להנחיה 1.1 וסעיף 23 להנחיה 1.3 לעניין אפשרות המתלונן לפנות ולקבל את נימוקי הסגירה לשם הגשת ערר על החלטת הסגירה.

⁸ בסעיף 65 לחסד"פ (ההדגשה הוספה): "על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין... רשאי המתלונן לערור..."

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

יצוין, כי ככל שמדובר במתלונן נפגע עבירה שהוא קטין במועד הגשת הערר, הזכות להגיש ערר מסורה גם להורו ולעניין זה יש לפעול בהתאם לתקנה 18 לתקנות זכויות נפגעי עבירה, תשס"ב-2002.

ייתכנו מקרים חריגים ביותר בהם ניתן יהיה להידרש לערר שהוגש על ידי "עורר ציבורי", מקום בו יש אינטרס ציבורי בקיום בחינה נוספת של החלטת הסגירה ואין נפגע עבירה או מתלונן ספציפי, כגון במקרה בו העבירות הינן בעלות אופי ציבורי, שאינן נעשות כלפי אדם או ציבור מסוים אלא כלפי הציבור בכללותו, כדוגמת עבירות שחיתות ציבורית (לעניין עיון בחומר חקירה לצורך הגשת ערר על ידי "עורר ציבורי" ראו להלן בסעיף 8).

7. במקרים בהם בית משפט מחליט לבטל כתב אישום שהוגש, או שהתביעה מחליטה לחזור מכתב אישום שהוגש, לא קבועה בחוק זכות ערר על ההחלטה.⁹ לפיכך, אם הוגש ערר על החלטה כאמור, אין לקלוט אותו ועל הגוף הסוגר להודיע לעורר כי לא קיימת זכות ערר על ההחלטה ועל כן לא נפתח תיק ערר בעקבות פנייתו.

2.ב בקשה לעיון בחומר חקירה לצורך הגשת ערר

8. בקשה לעיון בחומר חקירה לצורך הגשת ערר תופנה לגוף הסוגר. נקודת המוצא, היא שיש לאפשר למתלונן, המבקש לערר על ההחלטה לסגור תיק, לעיון בחומר החקירה, בכפוף לקריטריונים הקבועים בהנחיית פרקליט המדינה 14.8 "בקשה מצד גורמים שונים לעיון במידע המצוי בתיק החקירה". עם זאת, יש לקחת בחשבון שאם יתקבל הערר, העברת המידע מתיק החקירה לידי המתלונן עלולה להחליש את משקל עדותו במשפט, כמו גם את משקל עדותם של אחרים הקשורים אליו, וממילא יפגע עוד יותר הסיכוי להרשעה. לפיכך, על התובע להחתים את המתלונן על אישור בכתב שלמרות הבנתו כי נזק עלול להיגרם מהעיון, מבקש הוא לקבל את חומר החקירה. היה ולא הסכים המתלונן לחתום, תישקל בקשתו מחדש, תוך מתן משקל גם לאי הסכמתו. בכל מקרה, תתקבל ההחלטה בדבר מתן העיון – במלואו או בחלקו, או בפרפראזה או לעיון בא כוחו בלבד – בהתאם ליתר שיקולים שבהנחיית פרקליט המדינה 14.8.¹⁰

מקום בו מדובר ב"עורר ציבורי", נקודת המוצא היא שהזכות לעיון בחומרי חקירה לצורך הגשת ערר היא מצומצמת מאוד ומוגבלת וזאת בשל החשש מפגיעה בפרטיותם של הנחקרים בתיק, מחד גיסא, והיעדר זיקה אישית של העורר לתיק, מאידך גיסא (אין בעצם הרחבת הזכות להגיש ערר גם למי שאינו המתלונן בתיק, כדי להקים מיניה וביה זכות לעניין בחומר החקירה לצורך הגשת ערר).

⁹ לעניין קבלת עמדת נפגע העבירה טרם החלטה על חזרה מכתב אישום ר' סעיף 10.1 להנחיית פרקליט המדינה 14.7 "נפגעי עבירה" (25.1.2022).

¹⁰ ראו סעיף 14 בהנחיית פרקליט המדינה 14.8 "בקשה מצד גורמים שונים לעיון במידע המצוי בתיק חקירה" (1.4.2024) וכן ראו את הנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) "עיון בתוצרי חקירת ילדים לצורך הגשת ערר" (25.1.2024).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

בשים לב למועד הקצוב בחוק להגשת ערר, על הגוף הסוגר לפעול כדי לקבל הכרעה בבקשה לעיין בחומר חקירה בהקדם האפשרי, ככל הניתן. במסגרת מענה לבקשה לעיין בחומרי חקירה לצורך הגשת ערר, יש לציין בפני הפונה כי קיימת אפשרות להגשת בקשה להארכת מועד להגשת ערר על פי חוק (לעניין זה ראו להלן סעיפים 13–18 להנחיה).

9. אם המתלונן פנה אל הגוף הסוגר בבקשה לעיין בחומר חקירה לצורך הגשת ערר ונענה בשלילה או באופן חלקי בלבד, באפשרותו להגיש את הערר, לנמקו על יסוד החומר הקיים ברשותו, ולציין כי בקשתו לעיין בחומר חקירה סורבה או התקבלה חלקית.

ב.3 הגשת ערר – לגוף הסוגר

10. סעיף 65 לחסד"פ קובע כי "הערר יוגש באמצעות המשטרה או התובע, הכל לפי העניין...". מכאן, שערר יש להגיש לגוף הסוגר.¹¹

ב.4 המועד להגשת ערר

11. המועד להגשת ערר על סגירת תיק קבוע בסעיף 65 לחסד"פ:

"הערר יוגש באמצעות המשטרה או התובע, הכל לפי העניין, בתוך שישים ימים לאחר שנמסרה למתלונן ההודעה לפי סעיף 63, אולם רשאי בעל הסמכות להחליט בערר כאמור בסעיף 64 להאריך את המועד להגשת הערר."

12. אם כן, ערר על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין יש להגיש בכתב, באמצעות הגורם שהחליט על סגירת התיק, בתוך שישים ימים מיום שנמסרה למתלונן הודעה בכתב על ההחלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין. כאשר הגוף הסוגר הוא פרקליטות, ניתן להגיש ערר מקוון באתר הפרקליטות.¹²

ב.5 טיפול בעררים המוגשים באיחור

13. ערר שמוגש באיחור לא ייקלט על ידי הגוף הסוגר ולא ייבחן לגופו, למעט אם לערר מצורפת החלטה של מחלקת עררים על הארכת מועד. אם מצורפת לערר שהוגש באיחור בקשה להארכת מועד, או למצער כלולה בקשה כזו בגוף הערר (גם אם באופן משתמע), תועבר הבקשה להחלטת מחלקת עררים. ככל שלא צורפה לערר שהוגש באיחור בקשה להארכת מועד, הגוף הסוגר יודיע לעורר כי בשל אי עמידה בהוראות סעיף 65 לחסד"פ בנוגע למועדים להגשת ערר, לא נפתח תיק ערר בעקבות בקשתו וכי באפשרותו להגיש בקשה להארכת מועד להגשת ערר למחלקת עררים בהתאם לסעיף 14 להנחיה זו.

¹¹ ר' גם תקנות 17 ו-18 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974.
¹² ר' בקישור: <https://www.gov.il/he/service/appeal-extension>

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

6.ב טיפול בבקשות להארכת מועד להגשת ערר

14. בקשה להארכת מועד להגשת ערר, בין אם הוגשה קודם שחלף המועד הקבוע בחוק ובין אם הוגשה בדיעבד, לאחר שחלף, תוגש למחלקת עררים בכתב או באמצעות טופס מקוון באתר הפרקליטות. אם הוגשה בקשה להארכת מועד להגשת ערר לגוף סוגר, היא תועבר על ידו למחלקת עררים.

15. בקשה להארכת מועד להגשת ערר תיבחן במחלקת עררים. במסגרת שקילת הבקשה יש לאזן בין זכותו של המתלונן להשיג על ההחלטה לסגור את התיק לבין זכותו של החשוד להסתמך על ההודעה שקיבל על סגירת התיק, מבלי לחשוש כי זה יפתח מחדש. בבחינת הבקשה, יש להידרש בין השאר לשיקולים הבאים:

- א. משך האיחור בהגשת הערר/הבקשה.
- ב. ההצדקה הנטענת לאי-הגשת הערר במועד (לדוגמא: היות העורר מאושפז לתקופה ממושכת; עיכובים במסירת חומרי החקירה לעיון לצורך הגשת ערר¹³ וכיוצ"ב).
- ג. נסיבות אישיות הקשורות בנפגע העבירה המתלונן.
- ד. היות העורר מיוצג על ידי עו"ד (המודע להוראות החוק).
- ה. סיכויי הלכאוריים של הערר להתקבל על בסיס עיון ראשוני.
- ו. משך הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירה הנטענת.
- ז. הוראות סעיף 14 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א–1971 (להלן: "**חוק הנוער**"), ככל שהחשוד הינו קטין.
- ח. חומרת העבירה - הגם שמקום בו מדובר בעבירה חמורה ניתן לצפות מהמתלונן שיעמוד על זכות הערר בהקדם, הרי שכלל שהעבירה חמורה יותר, גם גובר האינטרס הציבורי בבירור האמת ובמיצוי הדין. לפיכך, במקרים המתאימים, יש לשקול גם שיקול זה.

16. אם הוגשה בקשת ארכה מבלי שצורף אליה ערר, החלטה על קבלת בקשת הארכה תציין את המועד האחרון להגשת ערר. אם הוגשה בקשת ארכה בצירוף ערר, יש לראות במועד ההחלטה על מתן הארכה כמועד הגשת הערר (לצורך לוחות הזמנים שנקבעו לרשויות החקירה/התביעה לבחינת הערר ולקבלת החלטה בו). המשך הטיפול בערר שמוגש בעקבות מתן ארכה יהיה כמו בכל ערר אחר, כפי שיפורט להלן.

¹³ יובהר כי עיכוב במסירת חומרי החקירה, הרובץ לפתחו של הגוף הסוגר, יצדיק כמעט תמיד מתן ארכה. עוד יובהר, כי אם הגוף הסוגר סבור שקיימת מניעה למסור את חומר החקירה (כולו או חלקו), בהתאם לשיקולים שבהנחיית פ.מ. 14.8, אין זה בגדר עיכוב במסירת חומרי החקירה, גם אם העורר חולק על כך.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

17. החלטה על דחיית בקשה להארכת מועד תינתן על ידי הגורם המוסמך להכריע בערר¹⁴ ותפרט את נימוקי הדחיה.

18. מחלקת עררים תשלח למבקש הודעה על ההחלטה בבקשתו.

ב.7 גיבוש חוות דעת הגוף הסוגר והעברת התיק למחלקת עררים

19. גוף סוגר שהתקבל אצלו ערר, יבחן מחדש את החלטתו לאור נימוקי הערר והמסמכים המצורפים אליו. ככל שהוא סבור שאין לשנות את ההחלטה, יערוך חוות דעת בעניין הערר, אשר תכלול התייחסות לשיקולים שהביאו לסגירת התיק, פירוט הראיות שנאספו, התייחסות לטענות בערר וכל מידע אחר הנדרש להכרעה בערר. הגוף הסוגר יעביר את הערר בצירוף חוות הדעת וכן בצירוף התיק וכלל המסמכים הרלוונטיים למחלקת עררים.

20. יודגש, כי רק מקום שהמתלונן מודע לסגירת התיק ופנייתו מהווה במהותה ערר על החלטת הסגירה, יש להעבירה לטיפול מחלקת עררים. אין להעביר פניות שאינן מהוות ערר, כגון פניה של מתלונן המבקש לקבל פרטים על התיק, פניה לקבלת הסברים שונים באשר לטיפול בתיק וכיוצ"ב.

21. כאמור לעיל, בעת בחינת ערר, עשוי הגוף הסוגר להחליט על שינוי החלטתו המקורית ועשויה להתקבל על ידו החלטה לפתוח את תיק החקירה בשנית, להורות על ביצוע השלמת חקירה, לשנות את עילת הסגירה או להעמיד את החשוד לדין. סמכות הגוף הסוגר לעיין מחדש בהחלטה על גניזת תיק ולקבל החלטה מחודשת, היא פועל יוצא של הסמכות הנתונה לו על פי דין כגון חוקר או תובע, ולא מותנית בשאלה אם הוגש ערר.¹⁵ במקרה כזה, מתייטר לעיתים הצורך בבחינת הערר ואז אין להעבירו למחלקת עררים.

22. אם במסגרת בחינת הערר על ידי הגוף הסוגר, הוחלט על שינוי ההחלטה, יודיע על כך הגוף הסוגר לעורר ויצוין מה בכוונתו לעשות בעקבות שינוי ההחלטה (לשנות את עילת הסגירה, להעמיד לדין, לבצע השלמת חקירה וכיוצ"ב). אם במסגרת זו נשקלת אפשרות לפתוח את התיק מחדש ולהעמיד את החשוד לדין, יפעל הגוף הסוגר בהתאם להוראות המפורטות מטה בעניין "קבלת ערר והחלטה על העמדה לדין" (סעיפים 62–75 להנחיה זו) בשינויים המחויבים.

23. אם במסגרת בחינת הערר על ידי הגוף הסוגר הוחלט להשלים את החקירה, אזי בתום השלמת החקירה על הגוף הסוגר לקבל החלטה מחודשת בתיק. אם ההחלטה המחודשת היא על סגירת

¹⁴סעיף 65 לחסד"פ קובע כי "רשאי בעל הסמכות להחליט בערר כאמור בסעיף 64 להאריך את המועד להגשת ערר" (ההדגשה אינה במקור). מטעמי יעילות הוחלט כי מתן ארכה להגשת ערר (קרי: הרחבת הזכות להגשת ערר) תיעשה על ידי מחלקת עררים וכי החלטה על דחיית בקשת ארכה (שמשמעותה סתימת הגולל על הזכות להגיש ערר) תתקבל בידי הגורם המוסמך לקבלת החלטה בערר.

¹⁵ ראו בג"ץ 844/86 דותן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מא(3) 219 (1987). כן ראו: בג"ץ 3123/17 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 28.2.2018) (להלן: עניין פלוני).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

התיק, על הגוף הסוגר להודיע על כך בכתב לעורר, תוך ציון העובדה שבוצעו השלמות חקירה, ובמסגרת זו ליידע את העורר על זכותו להגיש ערר על ההחלטה החדשה.

24. אם יוגש ערר על ההחלטה החדשה, הוא יועבר לטיפול מחלקת עררים בהתאם להוראות פרק זה, בצירוף חוות דעתו של הגוף הסוגר.

8.ב פתיחת תיק ערר וטיפול בו במחלקת עררים

25. עם קבלת מלוא החומרים הנדרשים מהגוף הסוגר במחלקת עררים, ייפתח תיק ערר ותישלח על כך הודעה לעורר או לבא כוחו, אם הוא מיוצג. בהודעה יצוינו, בין היתר, מספר התיק וכן המועד לסיום הטיפול בערר על פי הנחיית פרקליט המדינה 1.11 בעניין "לוחות זמנים לטיפול בערר".

26. במקרים בהם פניית העורר אינה נושאת את הכותרת "ערר" אך לאחר בחינה מהותית הוחלט במחלקת עררים לסווגה כך, יתווספו להודעה לעורר הפסקאות הבאות:

"ככל שתבקש שלא לראות בפנייתך הנ"ל משום ערר על החלטה שלא לחקור או על החלטה שלא להעמיד לדין, לפי העניין, בהתאם לזכות הערר המוקנית בסעיף 64 (א) לחסד"פ, אנא הודיענו על כך בהקדם ולא יאוחר מ- 30 יום ממועד מכתבנו, בכל אחד מפרטי ההתקשרות המצוינים מטה.

יוצר, כי מיצוי זכות הערר, כפוף לסד הזמנים הקבוע בסעיף 65 לחסד"פ".

27. מחלקת עררים תבחן את הערר, את תיק החקירה ואת כלל החומרים הרלבנטיים. אם פרקליט ממחלקת עררים או מהמחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה מוסמך להכריע בערר, יועבר התיק להכרעת הפרקליט המוסמך. במקרים אחרים, תגובש חוות דעת על ידי פרקליט ממחלקת עררים והיא תועבר בצירוף הערר, חוות דעת הגוף הסוגר ויתר החומרים הרלוונטיים, להכרעת הגורם המוסמך להחליט בערר.

28. על הפרקליט המטפל בערר (בין אם הוא הפרקליט המוסמך לקבל החלטה ובין אם הוא הפרקליט שכותב את חוות הדעת עבור הגורם המוסמך) לערוך עיון ראשוני בתיק, עם קבלת התיק לטיפולו, וזאת על מנת לוודא שנמצאים בו כל החומרים הרלוונטיים לצורך קבלת החלטה בערר (כגון: תיקי המשטרה הרלוונטיים, חוות הדעת הרלוונטיות, מסמכים שהעורר צירף לתלונתו וכיוצ"ב). אם מתגלים חוסרים מהותיים, במסגרת עיון ראשוני זה, על הפרקליט המטפל לגנוז את תיק הערר, להחזיר את התיק לגוף הסוגר לצורך השלמת החומרים החסרים ולהודיע על כך לעורר. אם מתגלים חוסרים משמעותיים בשלב מאוחר יותר של הטיפול בערר, ככלל, אין לגנוז את התיק, אלא יש להשיג את החומרים החסרים באמצעות פניה לגוף הסוגר בעת שהערר תלוי ועומד.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

ב.9 הגורם המוסמך לדון בערר על החלטה שניתנה בהיעדר סמכות

29. אם במסגרת טיפול בערר מתברר שההחלטה על סגירת התיק התקבלה שלא על-ידי הגורם המוסמך לכך,¹⁶ יועבר התיק לקבלת החלטה מחודשת על ידי הגורם המוסמך. מחלקת עררים תעדכן בכך את העורר והנילון ותגנוז את תיק הערר. בהמשך, אם הגורם המוסמך יחליט לגנוז את התיק, יודיע על כך בכתב לנילון ולמתלונן. להודעה למתלונן תצורף הודעה על זכותו להגיש ערר מחודש על ההחלטה או להודיע כי הוא מבקש לראות בערר שהגיש ככזה שמתייחס גם להחלטה המחודשת.

30. על אף האמור, במקרים חריגים, ניתן שלא להחזיר את התיק להחלטה חדשה בשאלת סגירתו ובמקום זאת, להעביר את הערר להכרעה על ידי הגורם שהיה מוסמך להכריע בו לו התיק היה נסגר על ידי הגורם הנכון.¹⁷ זאת, משום שטיפול בחומר חקירה על ידי הגורם שאינו מוסמך לכך, אינו מספיק כשלעצמו כדי לפסול הליך פלילי, ובלבד שלא נגרם לחשוד אי-צדק.¹⁸

31. ככל שהפגם מתברר בחלוף זמן רב יותר ממועד הגשת הערר וממועד האירוע נושא הערר, תגבר הנטייה שלא להחזיר את התיק להחלטה חדשה על ידי הגוף הסוגר המתאים, אלא להעביר את הערר להכרעה על-ידי הגורם המוסמך להכריע בו לו היה נסגר התיק על ידי הגורם הנכון. נטייה זו תגבר גם ככל שמבדיקה ראשונית עולה שיש לקבל את הערר ולהורות למשל על השלמת חקירה או על העמדה לדין.

32. אם הנילון הוא קטין במועד ביצוע העבירה, ככלל לא יוחזר התיק לגורם שהיה מוסמך להכריע בו, וזאת נוכח הוראת סעיף 14 לחוק הנוער.

ב.10 הגשת ערר כאשר הוגש כתב אישום נגד חלק מהחשודים או בחלק מהעבירות

33. זכות הערר על סגירת תיק מעוגנת בסעיף 64 לחסד"פ והינה, בין היתר, על החלטה שלא להעמיד לדין, קרי: אפשרות למתלונן להשיג בפני רשויות האכיפה על החלטה סופית משמעותה המעשית היא סתימת הגולל על האפשרות שיתקיים הליך פלילי בנוגע לאירוע בגינו התלונן.

34. לפיכך, מקום בו הוגש כתב אישום, לא תתאפשר זכות ערר, אף אם לא נחה דעתו של המתלונן באשר לחשודים נוספים או אחרים שהוא סבור שהיה מקום להעמידם לדין,¹⁹ ואף אם לא נחה דעתו של המתלונן באשר לעבירות נוספות או אחרות שהוא סבור שהיה מקום ליחסן לנילונים. זאת, גם כאשר העבירות שיוחסו הן קלות באופן משמעותי מהעבירות מושא התלונה (לדוגמא:

¹⁶ למשל, כאשר התיק נסגר על-ידי המשטרה אך בהתאם לחוק הגורם המוסמך לגנוז אותו הוא פרקליטות מחוז.
¹⁷ למשל, ערר על תיק שנסגר על ידי המשטרה, על אף שהסמכות לסוגרו הייתה של הפרקליטות, יועבר להכרעת המשנה לפרקליט המדינה המוסמך לדון בערר על החלטות בתיקי פרקליטות ומוסמך לקבל כל החלטה שפרקליט המחוז מוסמך לקבל.

¹⁸ סעיף 60(ו) לחסד"פ.

¹⁹ בג"ץ 474/21 מחאמיד נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 4.12.2022) (להלן: עניין מחאמיד).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

מקום בו יוחסה עבירה של גרם מוות ברשלנות תחת עבירת רצח, או מקום בו יוחסה עבירה של מעשה מגונה תחת עבירת אינוס).

35. פרשנות זו עולה מלשון החוק, והיא גם מתיישבת עם תכליותיו של הדין הפלילי. במקרים אלה, הן ניהול הליכי ערר במקביל לניהול המשפט שמתנהל על בסיס כתב האישום שהוגש, והן עיכוב בהגשת כתב אישום עד למיצוי הליכי הערר [שתי האפשרויות הרלוונטיות, בהינתן זכות ערר במקרים הללו], עלולים להוביל לפגיעה קשה ביכולת לנהל הליכים פליליים באופן ראוי, אפקטיבי ויעיל, ובסופו של יום עלולים לפגוע באינטרס הציבורי ובזכויות הנאשמים שהועמדו לדין.

36. לפיכך, בכל מקרה שבו **בעקבות האירוע מושא התלונה** (בין של המתלונן הספציפי ובין של מתלונן אחר) הועמד לדין אדם פלוני, לא תינתן זכות ערר. רק כאשר בעקבות האירוע מושא התלונה לא הוגש כתב אישום כלל, תקום זכות ערר. הגדרתו של "אירוע" תיבחן בכל מקרה ומקרה על פי נסיבות העניין.

37. בהתאם לאמור לעיל, כשמדובר בתלונות הדדיות (בין אם מדובר בתלונות על אירועים שונים ובין אם מדובר באותו אירוע ממש) והוגש כתב אישום רק בעקבות תלונתו של אחד הצדדים, עומדת זכות ערר לצד השני שתלונתו נגנזה. כך גם כשמדובר בנאשם שנחשד בביצוע עבירות כלפי מספר נפגעים **באירועים נפרדים**, אך הוגש כתב אישום רק בגין חלק מהאירועים (לדוגמא: ריבוי מתלוננות נגד חשוד בגין עבירות מין והוגש כתב אישום רק בעקבות תלונות של חלק מהמתלוננות), תעמוד זכות ערר למתלונן שלא הוגש כתב אישום בגין אירוע הפגיעה בו.

38. על אף הכלל לפיו מקום בו הוגש כתב אישום (נגד חלק מהחשודים או בגין חלק מהעבירות) לא תתאפשר זכות ערר, יתכנו מקרים חריגים ונדירים, בהם תהיה הצדקה לבחון את טענותיו של המתלונן נגד סגירת התיק במסלול **"דמוי ערר"**, **וזאת לפנים משורת הדין ומטעמי צדק והגינות**. החלטה האם לאפשר בחינה נוספת של התיק במסלול "דמוי ערר" תתקבל על ידי מנהל מחלקת עררים בהתייעצות עם המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים). בחינת הטענות במקרים חריגים אלה תתבצע עפ"י הפרוצדורה הקבועה בחוק ובהנחיה זו באשר לערר.

39. עם זאת, כיוון שבמקרים אלה הוגש כתב אישום, ועל מנת שלא לשבש ולפגוע בניהול התיק, הרי שבמקרים חריגים ונדירים אלה, שאלת העיון בחומר החקירה לצורך הגשת ההליך דמוי הערר, היקף העיון בחומר האמור ואופן העיון בו, יוכרעו בכל מקרה ומקרה לפי נסיבות התיק בו מדובר, בהתאם למעמדו של המתלונן בתיק, לשלב בשמיעת התיק נגד החשודים האחרים, ולחשש מפני פגיעה בהליך המתנהל.²⁰

²⁰ ראו סעיף 7 להנחיית פרקליט המדינה 14.8 בעניין "בקשה מצד גורמים שונים לעיין במידע המצוי בתיק חקירה" (1.4.2024), לפיו "ככלל, ובראש בראשונה, יש להימנע ממסירת מידע, כאשר קיים חשש לפגיעה בתכלית שלשמה נאסף – קרי, חשש לפגיעה בחקירה או בהליך הפלילי הנובע ממנה".

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

40. להלן יפורטו המצבים בהם יש לבחון אם מדובר במקרה חריג ונדיר שבו ניתן לשקול קיום הליך "דמוי ערר":

א. למרות הכלל לפיו מקום בו הוגש כתב אישום לא תתאפשר זכות ערר, אף אם לא נחה דעתו של המתלונן באשר לחשודים נוספים או אחרים שהוא סבור שהיה מקום להעמידם לדין, ניתן לשקול קיום הליך דמוי ערר בהתקיים הנסיבות הבאות:

כאשר הוגשה תלונה בגין ביצוע עבירה נגד מספר חשודים, אך בסופו של דבר הוגש כתב אישום נגד אחד מהם או חלקם, **בגין עבירה שהיא איננה המרכזית באותו אירוע ולא הואשם אף אדם בגין העבירה המרכזית**. לדוגמא: כשאדם נדקר למוות במסגרת קטטה, והועמד לדין משתתף בקטטה, שאינו הדוקר, בעבירה של תקיפה, ניתן יהיה לשקול הליך דמוי ערר.

ב. למרות הכלל לפיו מקום בו הוגש כתב אישום לא תתאפשר זכות ערר, אף אם לא נחה דעתו של המתלונן באשר לעבירות נוספות או אחרות שהוא סבור שהיה מקום ליחסן, יש לשקול קיום הליך דמוי ערר בהתקיים הנסיבות הבאות:

כאשר הוגשה תלונה נגד חשוד בגין ביצוע עבירה, והוגש נגדו כתב אישום על עבירה **שולית** ביחס לעבירה עליה הוגשה התלונה **ובנוסף**, כתב האישום אינו נותן מענה **לאירוע המרכזי או העיקרי** מושא התלונה. לדוגמא: כאשר התלונה היא על סחיטה באיומים והוגש כתב אישום על עבירות מס; כאשר התלונה היא על תאונת עבודה שגרמה למוות והוגש כתב אישום על עבירות רגולטוריות מתחום דיני העבודה; כאשר התלונה היא על אירוע רצח והוגש כתב אישום בעבירה של נשיאת נשק וכיוצ"ב; במקרים כאלה, ניתן יהיה לשקול הליך דמוי ערר. לעומת זאת, לדוגמא: כאשר התלונה היא על אירוע דריסה שהסתיים במוות והוגש כתב אישום על עבירת הפקרה, לא יתאפשר הליך "דמוי ערר", שכן כתב האישום הוגש על עבירה שאינה שולית והוא גם נושק לאירוע המרכזי מושא התלונה.

ג. למרות הכלל לפיו מקום בו הוגש כתב אישום לא תתאפשר זכות ערר, אף אם לא נחה דעתו של המתלונן באשר לחשודים נוספים או אחרים שהוא סבור שהיה מקום להעמידם לדין, או באשר לעבירות נוספות או אחרות שהוא סבור שהיה מקום ליחסן, יש לשקול קיום הליך דמוי ערר בהתקיים הנסיבות הבאות: כאשר הוגשה תלונה, המתייחסת לאירוע אחד, נגד מספר חשודים בגין פגיעה פיזית במספר מתלוננים, והוגש כתב אישום שלא בגין הפגיעה בעורר אלא **בגין פגיעה במתלונן אחר שנפגע באותו אירוע, והפגיעה בעורר היא פגיעה קיצונית וחריגה בחומרתה**.

ד. כאשר קיים טעם ציבורי מיוחד וחריג בבירור הערר.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

41. בהתקיים מצב חריג שבו ניתן לשקול קיום הליך "דמוי ערר", יובאו בחשבון, במסגרת ההחלטה האם לקיימו, גם השיקולים הבאים:

א. האם האינטרס הציבורי קיבל מענה במסגרת כתב האישום שהוגש (לדוגמא: כאשר הנילון כבר הועמד לדין בעבירות מהותיות, או כאשר נשקלת מעין זכות ערר על עבירה קלה, בתיק בו הוגש כתב אישום בגין עבירה חמורה יותר).

ב. השלב בו נמצא ההליך הפלילי הרלוונטי לכתב האישום שהוגש והשלכות בחינת הערר על ניהול ההליך באופן יעיל וממצה.²¹ כך, למשל, כאשר ההליך הפלילי מצוי בעיצומה של שמיעת ההוכחות, בחינת הערר במקביל עלולה לפגוע בהליך המתנהל. לעומת זאת, מקום בו ההליך הפלילי כבר הסתיים בהסדר טיעון, ללא שמיעת הוכחות, לא יגרם נזק להליך כתוצאה מבחינת הערר.

42. עררים המוגשים במקרים בהם הוגש כתב אישום נגד חלק מהחשודים או חלק מהעבירות (למעט המקרים המפורטים בסעיף 37 לעיל), יועברו על ידי הגוף הסוגר למחלקת עררים בצירוף חוות דעת באשר לשאלה האם קיימת זכות ערר, ואף אם לא קיימת זכות כזו, האם מדובר במקרה חריג לכלל לפיו אין זכות ערר, אשר מצדיק קיום הליך "דמוי ערר".

43. ההחלטה האם מדובר במקרה הנופל בגדר החריגים לעיל, תתקבל, כאמור לעיל, על ידי מנהלת מחלקת עררים, בהתייעצות עם המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים). אם יוחלט כי מדובר במקרה חריג, שיש בו כדי להצדיק הליך "דמוי ערר", יעביר הגוף הסוגר התייחסות לגוף הטענות בערר. אם יוחלט שאין מדובר במקרה הנופל בגדר החריגים לעיל, יודיע על כך הגוף הסוגר לעורר.

ב.11 הגורם המוסמך להכריע בערר

44. זהות הגורם המוסמך להכריע בערר נגזרת מזהות הגורם שהחליט לא לחקור או לא להעמיד לדין. הגורם המוסמך להכריע בערר ייקבע בהתאם לסעיף 64(א) לחסד"פ והוא יהיה בדרך כלל כמפורט:

א. בתיק שנסגר על-ידי המשטרה (ובכלל זה יחידת התביעות במשטרה), או על-ידי גוף סוגר אחר מלבד פרקליטות המדינה (כגון גופים במשרדי ממשלה להם סמכויות חקירה והעמדה לדין): יכריעו בערר מנהלת מחלקת עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, שהוסמך לכך על ידי פרקליט המדינה לפי סעיף 64(א)(1) לחסד"פ.²²

²¹ עניין מחמאיד, לעיל ה"ש 19, בסעיפים 23–24.
²² בתיקי תכנון ובנייה שנסגרו על ידי גוף סוגר שאינו פרקליטות המדינה (ושלא בהתייעצות עם פרקליטות המדינה), הכרעה בערר תינתן דרך כלל על ידי מנהלת המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט ממחלקה זו, שהוסמך לכך על ידי פרקליט המדינה לפי סעיף 64(א)(1) לחסד"פ.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות שינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

ב. בתיק שנסגר על-ידי פרקליט מפרקליטות המדינה (פרקליט בפרקליטות מחוז או פרקליט במחלקות הפרקליטות), יכריע בערר משנה לפרקליט המדינה.

ג. בתיק שנסגר על-ידי משנה לפרקליט המדינה, יכריע בערר פרקליט המדינה.

ד. בתיק שנסגר על-ידי פרקליט המדינה, תכריע בערר היועצת המשפטית לממשלה.

ב.12. לוחות זמנים לטיפול בערר

45. החוק אינו קובע מועד למתן החלטה בערר, למעט בעררים על סגירת תיק בעבירות מין או אלימות, מסוג פשע. עם זאת, לאור החשיבות הרבה לכך שעררים יטופלו במהירות סבירה, נקבעו לוחות זמנים מרביים לטיפול בעררים, הן על ידי הגוף הסוגר והן על ידי מחלקת עררים, בהנחיית פרקליט המדינה 1.11 "לוחות זמנים לטיפול בערר". על הגורמים הרלוונטיים לפעול בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים שם.

46. אשר לערר בתיק שעניינו בעבירות מין או אלימות מסוג פשע, קובע סעיף 65א לחסד"פ, כי החלטה בערר תינתן ותימסר לעורר תוך שישה חודשים מיום הגשת הערר, אולם בעל הסמכות להחליט בערר רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועד למתן ההחלטה.

ב.13. החלטה בערר

47. לגורם המוסמך בערר נתון שיקול דעת רחב המאפשר לו לקבל כל החלטה אותה יכול היה הגוף הסוגר לקבל, ובכלל זאת להורות על השלמת חקירה, להחליט על העמדה לדין, להורות על בחינת האפשרות להגיע להסדר מותנה, לשנות את עילת גניזת התיק וכיוצ"ב.

48. ככלל, החלטות בערר יתקבלו על יסוד טיעוני הערר בכתב, תיק החקירה, התייחסות הגוף הסוגר, עמדת מחלקת עררים (אם הגורם המוסמך אינו פרקליט במחלקת עררים או במחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועמ"שית), וטענות הנילון בשימוע, ככל שנערך שימוע טרם קבלת החלטה אם להעמיד את הנילון לדין כמפורט בהנחיה זו (ר' להלן בסעיפים 70-73). לעורר אין זכות להיפגש או לשוחח עם הגורם המוסמך להחליט בערר. רק במקרים מיוחדים וחריגים ביותר תישקל האפשרות לערוך פגישה עם העורר או עם בא כוחו קודם להכרעה בערר.

49. אלה הסוגים העיקריים של החלטות בערר: ²³

א. דחיית ערר.

ב. דחיית ערר תוך שינוי עילת סגירה.

²³ אין המדובר ברשימה סגורה וישנן החלטות נוספות שניתן לקבל במסגרת טיפול בערר כגון: דחיית ערר תוך שינוי סעיף העבירה שיוחס לנילון, העברת תיק להליכים פיקודיים או משמעתיים, פנייה לרשויות רווחה וכיוצ"ב.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

- ג. דחיית ערר תוך שליחת הודעת אזהרה, הבהרה או התראה לנילון.²⁴
- ד. קבלת ערר במובן של החזרת התיק לגוף החוקר לביצוע השלמת חקירה.
- ה. קבלת ערר וסגירת התיק בהסדר מותנה (לפי סעיף 67א לחסד"פ).
- ו. קבלת ערר והעברת התיק לתובע לשם העמדת הנילון לדין פלילי (בכפוף לעריכת שימוע לפי סעיף 60א לחסד"פ, במקרים בהם קיימת זכות שימוע).

בסעיפים הבאים יפורטו הוראות רלוונטיות לפי סוגי ההחלטה.

דחיית ערר/דחיית ערר תוך מתן החלטה נלווית

- 50. אם הוחלט לדחות את הערר, תשלח הודעה לעורר כי הגורם המוסמך, לאחר שבחן את טענותיו, החליט לדחות את הערר ולהותיר את התיק סגור, בצירוף נימוקי ההחלטה.
- 51. אם הגורם המוסמך החליט לדחות את הערר תוך שינוי עילת סגירת התיק נגד הנילון, תשלח הודעה לנילון על כך שהוגש ערר על סגירת התיק נגדו ועל כך שלאחר בחינת הערר החליט הגורם המוסמך לדחותו, תוך שינוי עילת הסגירה. כמו כן, יימסר לנילון כי בהתאם להוראות סעיף 65ב(ב) לחסד"פ, באפשרותו להגיש לגורם שהחליט בערר בקשה מנומקת לשינוי עילת הסגירה.
- 52. אין לעורר זכות לקבל מידע על שינוי עילת הסגירה נגד הנילון (ואין לו זכות לערור בעניין עילת הסגירה).²⁵ עם זאת, מקום בו שונתה עילת הסגירה במסגרת בחינה של ערר על החלטה לסגור את התיק, והעורר היה מודע לעילת הסגירה המקורית, בכפוף לנסיבות העניין, אין מניעה לציין במסגרת ההחלטה בערר את העילה החדשה.
- 53. עדכון עילת הסגירה במרשם הפלילי יעשה על ידי הגוף הסוגר, באמצעות המשטרה.
- 54. החלטה על דחיית ערר תוך שליחת הודעת אזהרה, הבהרה או התראה לנילון, תינתן בהתאם להוראות ולשיקולים הקבועים בהנחיית פרקליט המדינה 1.13 "הודעת אזהרה, הבהרה או התראה לחשוד שהתיק נגדו נסגר".
- 55. אם החליט הגורם המוסמך לדחות את הערר תוך שליחת הודעת אזהרה, הבהרה או התראה לנילון, תשלח מחלקת עררים הודעה לנילון על כך שהוגש ערר על סגירת התיק נגדו ועל כך שלאחר בחינת הערר החליט הגורם המוסמך לדחותו. הודעה זו תכלול גם את האזהרה/הבהרה/התראה (לפי החלטת הגורם המוסמך) בהתאם לנוסח הקבוע בהנחיית

²⁴ בהתאם להוראות הקבועות בהנחיית פרקליט המדינה 1.13 "הודעה אזהרה, הבהרה או התראה לחשוד שהתיק נגדו נסגר" (27.06.2024).

²⁵ ראו הנימוקים לעניין זה בסעיפים 80–81 להנחיה זו.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

פרקליט המדינה 1.13, בשינויים המחויבים. העורר יעודכן, במסגרת ההחלטה המנומקת, בכך שנשלחה הודעה כאמור לנילון.

קבלת ערר במובן של החזרת התיק לגוף החוקר לביצוע השלמת חקירה

56. אם הגורם המוסמך החליט לקבל את הערר בדרך של החזרת התיק להמשך חקירה, תודיע על כך מחלקת עררים²⁶ בכתב לגוף הסוגר ותפרט את פעולות החקירה המבוקשות. בהודעה כאמור יתבקש הגוף הסוגר להעביר את התיק תוך 15 יום אל היחידה החוקרת ולוודא כי פעולות החקירה שהתבקשו על ידי בעל הסמכות בערר יבוצעו במלואן ובהקדם האפשרי. כאשר הגוף הסוגר הוא יחידה בפרקליטות, פרקליט מאותה יחידה יבצע מעקב אחר השלמת החקירה בהתאם להנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) בעניין "מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמת חקירה".

57. במקרה של קבלת ערר בדרך של השלמת חקירה, תישלח על כך הודעה לעורר, באמצעות מחלקת עררים. בהודעה יצוין שלאחר השלמת החקירה תתקבל על ידי הגוף הסוגר החלטה מחודשת באשר להמשך הטיפול בתיק וכי בכך תם למעשה טיפולה של המחלקה בערר.

58. ככל שהגוף הסוגר יחליט, לאחר השלמת החקירה, לסגור את התיק, יודיע על כך בכתב לעורר ויציין בהודעה את קיומה של זכות ערר על החלטה זו.

59. הגורם המוסמך יכול גם להורות על השלמת חקירה בפעולות נקודתיות ומצומצמות במסגרת בחינת הטענות בערר, בטרם קבלת החלטה בערר. במקרים אלה, בדרך כלל לא תישלח לעורר הודעה על ההחלטה להשלים חקירה. הגוף הסוגר יעקוב אחר ביצוע פעולות החקירה שהתבקשו ויוודא כי הן יבוצעו במלואן ובהקדם האפשרי, לפי הקבוע בסעיפים 8 ו-21 להנחיית פרקליט המדינה 1.11 בעניין "לוחות זמנים לטיפול בערר".

במקרים אלה, עם סיום השלמת החקירה שהתבקשה, יועברו למחלקת עררים החומר שנאסף במסגרת השלמת החקירה ועמדתו המחודשת של הגוף הסוגר. מחלקת עררים תכריע בערר או תעביר לגורם המוסמך את התייחסותה להשלמת החקירה ולעמדתו המחודשת של הגוף הסוגר לצורך הכרעה בערר.

קבלת ערר וסגירת התיק בהליך חלופי

60. הגוף הסוגר, או הגורם המוסמך להכריע בערר, רשאים לאחר בחינת הערר, להחליט על סגירת התיק בהסדר מותנה, בכפוף ובהתאם להוראות החוק וההוראות המפורטות בהנחיית היועצת המשפטית לממשלה 4.3042 בעניין "נוהל והנחיות להפעלת סימן א'11 בפרק ד' לחסד"פ – 'הסדר מותנה'". החליט הגורם המוסמך על קבלת הערר וסגירת התיק בהסדר מותנה, תשלח

²⁶ או, בתיקים הרלוונטיים, המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

מחלקת עררים הודעה על כך לנילון, לעורר ולגוף הסוגר. התיק יועבר לגוף הסוגר על מנת שיפעל מול הנילון לשם הגעה להסדר מותנה.

61. כאשר מדובר בנילון שהוא קטין במועד הגשת הערר, הגוף הסוגר, או הגורם המוסמך להכריע בערר, רשאים לאחר בחינת הערר, להחליט על סגירתו של התיק בהליך חלופי בהתאם להוראת סעיף 12א לחוק הנוער. החליט הגורם המוסמך על קבלת הערר וסגירת התיק בהליך חלופי כאמור, תשלח מחלקת עררים הודעה על כך לנילון, לעורר ולגוף הסוגר להמשיך טיפולו בהתאם לנהלים הקיימים בעניין.

קבלת ערר והחלטה על העמדה לדין

62. סעיף 65ב לחסד"פ, שכותרתו "הודעה על החלטה בערר", קובע:

- "(א) (1) בטרם תתקבל החלטה להעמיד לדין חשוד, בעקבות הגשת ערר לפי סעיף 64 בעבירה מסוג פשע או עוון, יודיע לו הגורם המוסמך לקבל החלטה כאמור או הממונה על החקירה, על הערר שהוגש ועל האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, או בעל הסמכות להחליט בערר, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.
- (2) הוראות פסקה (1) לא יחולו על סוגי פשעים שקבע שר המשפטים לפי הוראות סעיף 60א(ט), וכן על מי שבעת שניתנה ההחלטה בערר היה נתון במעצר בעקבות הערר שהוגש.
- (ב) התקבלה החלטה על שינוי העילה לסגירת התיק, בעקבות הגשת ערר לפי סעיף 64, תימסר לחשוד הודעה על הערר שהוגש ועל שינוי עילת הסגירה, והחשוד יהיה רשאי לפנות לבעל הסמכות להחליט בערר בבקשה מנומקת לשנות את עילת הסגירה.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי להוסיף על הוראות סעיף 60א או לגרוע מהן."

63. מקום בו שוקל הגורם המוסמך לקבל את הערר ולהעמיד את הנילון לדין בעבירת פשע או עוון, תישלח לנילון הודעה בכתב, באמצעות מחלקת עררים, בהתאם לסעיף 65ב לחסד"פ.

64. סעיף 65ב(ג) קובע כי "אין בהוראות סעיף זה כדי להוסיף על הוראות סעיף 60א או לגרוע מהן". יוזכר, כי סעיף 60א מקים זכות לשימוע בעבירות מסוג פשע. לפי הסעיף, חשוד אשר קיבל הודעה על העברת חומר חקירה לתובע בעבירת פשע רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לתביעה בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה מסוימת.

65. מנוסח הסעיפים עולה, אפוא, כי כאשר נשקלת האפשרות להעמיד לדין חשוד בעקבות ערר (בין אם על ידי הגורם המוסמך להחליט בערר ובין אם על ידי הגוף הסוגר ששקל מחדש את עמדתו בעקבות הגשת הערר) **קמה לחשוד זכות שימוע, רק אם מדובר בעבירה מסוג פשע.**

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

66. עם זאת, הן בפשע והן בעוון, יש להודיע לנילון על הערר ועל האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום. זאת, בהתאם לקבוע בחוק ועל מנת שההודעה על הגשת כתב אישום לא תיפול על החשוד "כרעם ביום בהיר" לאחר שכבר הודע לו כי התיק נגדו נסגר.

67. אף שאין בחובת ההודעה המוטלת על הרשות כדי להקים לנילון בעבירת עוון זכות שימוע, הרי שבדומה לתיקי עוון מסוימים שבהם התביעה מעניקה זכות שימוע "לפנים משורת הדין",²⁷ יש לבחון האם נכון לנהוג כך גם כשנשקלת העמדה לדין בעבירת עוון בעקבות ערר. יצוין, כי כאשר נשקלת אפשרות להעמיד לדין בעקבות ערר, לאחר שהגוף הסוגר כבר סגר את התיק, יש בכך, ככלל, כדי להעיד שמדובר בתיק בעל מורכבות או בתיק המעורר התלבטות. על כן, הנטייה לאפשר שימוע בתיקי עוון בהם נשקלת העמדה לדין בעקבות הגשת ערר תהיה רחבה יותר ביחס לתיקי עוון אחרים (כך, למשל, ייעשה, מקום בו מדובר בחשוד קטין). יחד עם זאת, אין משמעות הדבר כי תינתן זכות שימוע בכל תיק מסוג זה ויש לבחון כל מקרה ונסיבותיו.

68. בעבירת עוון (שלא הוחלט לאפשר בה שימוע) תשלח לנילון הודעה בנוסח הבא:

"בהתאם להוראת סעיף 65 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, הריני להודיע כי ביום ... הוגש ערר על סגירת התיק שבנדון שנפתח בענייך, בו נחקרת כחשוד בגין אירוע מיום ..., וכי קיימת אפשרות שיוגש נגדך כתב אישום."

69. יש להמתין פרק זמן של 30 ימים ממועד שליחת ההודעה ועד למועד הגשת כתב האישום, על מנת שההודעה תספיק להגיע לנילון בטרם יוגש כתב אישום.

70. בעבירת פשע, או בעבירת עוון שבה הוחלט לאפשר שימוע, תשלח לנילון הודעה בנוסח המופיע בנספח להנחיית פ.מ. 14.12 "הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים", בשינויים המחויבים (בשלב זה, כשטרם התקבלה החלטה סופית בערר, עדיין לא תישלח הודעה לעורר).

71. על הליכי השימוע יחולו הוראות הנחיית פרקליט המדינה 14.21 בעניין "הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים" בשינויים המחויבים.²⁸ כמו כן, ימשיכו לחול לוחות הזמנים שבהנחיית פרקליט המדינה 1.11.

טענות השימוע יועברו בכתב למחלקת עררים, אשר תעביר אותן, לפי הצורך, לקבלת התייחסות הגוף הסוגר. אם תתקבל בקשתו של ב"כ החשוד לאפשר השלמה קצרה של הטיעונים בע"פ, אופן עריכת ההשלמה יקבע, לפי הצורך, בתיאום בין מחלקת עררים לגוף הסוגר. ההחלטה אם להגיש כתב אישום תתקבל על ידי הגורם המוסמך להחליט בערר, לאחר קבלת התייחסות

²⁷ ראו סעיפים 21–23 להנחיית פרקליט המדינה 14.21 "הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים" (25.3.2024).
²⁸ וראו גם הנחיית היועצת המשפטית לממשלה 4.3001 "טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי (שימוע)" (נובמבר 2008).
²⁹ השוו לסעיף 30 להנחיית פרקליט המדינה 7.13 "ראיון עד" (13.12.2017).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

לטענות השימוע מהגוף הסוגר, שאמור לנהל את ההליך בהמשך, ולאחר קבלת התייחסות מחלקת עררים (מקום בו הגורם המוסמך אינו פרקליט ממחלקת עררים).

72. לאחר סיום הליכי השימוע או אם בחלוף המועד לא התקבלה התייחסות כלשהי מטעם הנילון, יכריע הגורם המוסמך בערר. החלטה בערר תימסר בכתב לנילון, לעורר ולגוף הסוגר.

73. אם לאחר הליך השימוע הוחלט להעמיד את הנילון לדין, תועבר ההחלטה אל הגוף הסוגר בצירוף אישור שליחת ההודעה על ההחלטה לנילון והמסמכים הנוגעים להליך השימוע שנערך. הגוף הסוגר יפעל להגשת כתב אישום בהקדם האפשרי ככל הניתן. הגוף הסוגר יעדכן את מחלקת עררים מיד עם הגשת כתב האישום, ויעביר אליה העתק מכתב האישום שהוגש לבית המשפט.

74. מקום בו נדרש אישור גורם בכיר להגשת כתב אישום (כגון: כאשר הנילון היה קטין בעת ביצוע העבירות בהן נחשד וחלפה שנה מעת ביצוע), תימסר ההודעה על קבלת הערר וכוונה להעמיד את הנילון לדין רק לאחר קבלת אישורו של הגורם הבכיר להעמדה לדין (במקרה של נילון קטין הדבר ייעשה בהתאם למנגנון והקריטריונים המפורטים בהנחיית פרקליט המדינה 1.15 "העמדת קטין לדין לאחר חלוף שנה ממועד ביצוע העבירה").

75. מקום בו הוגש כתב אישום בעקבות ערר, **הודעת הערר אינה מהווה חומר חקירה**, שכן הטענות המפורטות בה וניתוח הראיות שנעשה על ידי העורר או בא כוחו אינם רלוונטיים לבירור האשמה.

עם זאת, ככל שהודעת הערר כוללת פרטים מהותיים נוספים על אלו שמסר העורר בעדותו במשטרה, או אם במסגרת הערר שינה העורר את גרסתו בעניינים מהותיים או בעניינים בעלי משמעות, יש להעביר להגנה פרפרזה על כך.²⁹ אם מצורפים להודעת הערר מסמכים חדשים שאינם כלולים בחומר החקירה הקיים, יש להעבירם לעיון ההגנה.

גם הנימוקים להחלטה על קבלת הערר אינם מהווים חומר חקירה, זאת מן הטעם שמדובר בתרשומת פנימית.

14.ב סופיות ההחלטה בערר

76. החוק אינו מקנה זכות ערר על החלטה בערר, או זכות לבקש מגורם בכיר יותר לשקול את הערר מחדש. **לפיכך לא ניתן להגיש ערר נוסף על החלטה שהתקבלה בערר.**

²⁹ השוו לסעיף 30 להנחיית פרקליט המדינה 7.13 "ראיון עד" (13.12.2017).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

ג. ערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה

1. כללי

77. בהתאם לסעיף 62(ב) לחסד"פ, על החלטה שלא להעמיד לדין תימסר לחשוד הודעה בכתב. בעבירות מין או אלימות תצוין בהודעה עילת הסגירה ובעבירות אחרות לא תצוין עילת הסגירה, אולם יצוין כי החשוד רשאי לברר את עילת הסגירה ויפורטו הדרכים לכך. בהודעה לחשוד על ההחלטה שלא להעמידו לדין יצוין גם כי עומדת לחשוד הזכות לפנות לתובע שסגר את התיק בבקשה מנומקת לשינוי עילת הסגירה לפי סעיף 62(ב)(4) לחסד"פ.³⁰

78. בקשה לשינוי עילת סגירה תיבחן בהתאם לשיקולים המפורטים בהנחיות פרקליט המדינה 1.1 "אי פתיחה בחקירה או סגירת תיק בעילת" נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/להעמדה לדין" ובהנחיית פרקליט המדינה 1.3 "סגירת תיקים בעילת" חוסר ראיות' ובעילת 'העדר אשמה'. בהודעה על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה יש לפרט את הנימוקים להחלטה, ולו בתמצית. כמו כן, יצוין בהודעה שהחשוד רשאי להגיש ערר על ההחלטה בתוך 60 ימים, באמצעות הגוף הסוגר.

79. כאמור לעיל, אם התובע שסגר את התיק מחליט לדחות את הבקשה לשינוי עילת הסגירה, החוק אינו מקנה זכות ערר על כך. עם זאת, ובשל ההשלכות שיכולות להיות לעילת סגירת התיק על חשודים, הונהגה על ידי רשויות התביעה "מעין זכות" לערור על החלטה הדוחה בקשה לשינוי עילת סגירה.

80. יובהר, כי לנפגע העבירה אין זכות לערור על עילת הסגירה בעניינו של חשוד. כך בהחלטת הסגירה הראשונה, ועל אחת כמה וכמה, כך בהחלטה שהתקבלה בשלב מאוחר יותר בדבר שינוי עילת סגירה. בניגוד להחלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, לגביה החוק מציב את נפגע העבירה במרכז ומעניק לו זכות ערר, בנוגע להחלטה על עילת הסגירה, במרכז ניצב החשוד עצמו וההשלכות של ההחלטה לגביו. לפיכך, מקנה החוק לחשוד, ולא לנפגע העבירה, את הזכות לבקש שינוי של עילת הסגירה.

81. לאור שיקולים אלה, ביחד עם שיקולי יעילות, הקצאת משאבים וסופיות הדיון, אין חובה למסור לנפגע העבירה עדכון בדבר שינוי עילת הסגירה.

³⁰ ר' סעיף 16 להנחיה 1.1 וסעיף 23 להנחיה 1.3 לעניין אפשרות הנילון לפנות ולקבל את נימוקי הסגירה לשם הגשת בקשה לשינוי עילת הסגירה.

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

ג.2 המועד להגשת ערר, הטיפול בעררים המוגשים באיחור ובבקשות להארכת מועד

82. ערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה, אשר יוגש בחלוף 60 ימים לאחר שנמסרה לחשוד הודעה בכתב על החלטת הדחייה, לא ייקלט על ידי הגוף הסוגר ולא ייבחן לגופו.

83. הטיפול בעררים המוגשים באיחור ובבקשות להארכת מועד, יהיה בהתאם להוראות הקבועות מעלה בעניינים אלה בנוגע לערר על סגירת תיק (סעיפים 13–18 להנחיה זו), בשינויים המחויבים.

ג.3 מהלך הטיפול בערר על החלטה לדחות בקשה לשינוי עילת סגירה

84. בקשות לעיון בחומר חקירה לשם הגשת בקשה לשינוי עילת סגירה או ערר על החלטה לדחות בקשה כזו יטופלו על ידי הגוף הסוגר בהתאם לשיקולים והקריטריונים שבהנחיית פרקליט המדינה 14.8.

85. ערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה יוגש באמצעות הגוף הסוגר, אשר הודיע לחשוד על ההחלטה לדחות את בקשתו לשינוי עילת הסגירה.

86. גיבוש עמדת הגוף הסוגר בנוגע לערר, גיבוש עמדת מחלקת עררים בנוגע לערר והעברת התיק לגורם המוסמך להכרעה, יהיו בהתאם להוראות הקבועות מעלה בעניינים אלה בנוגע לערר על סגירת תיק, בשינויים המחויבים.

87. לוחות הזמנים לטיפול בערר על עילת סגירה, קבועים בהנחיית פרקליט המדינה 1.11 בעניין "לוחות זמנים לטיפול בערר".

ג.4 סדר הטיפול בין בקשה לשינוי עילת סגירה לבין ערר על סגירת התיק

88. במקרים בהם מוגשת לגוף הסוגר בקשה מטעם החשוד לשינוי עילת הסגירה, ובמקביל מוגש ערר על סגירת התיק מטעם המתלונן, סדרם הנכון של הדברים הוא שראשית תתקבל החלטה בערר שהוגש על ההחלטה לסגור את התיק, ורק לאחר מכן תיבחן, במידת הצורך, הבקשה לשינוי עילת הסגירה. זאת, כיוון שככל שהערר על סגירת התיק יתקבל (בין אם בהחלטה על הגשת כתב אישום ובין אם בהחלטה על השלמת חקירה או על הגעה להסדר מותנה), הרי שממילא תתייתר הבקשה לשינוי עילת הסגירה. גם אם הערר על סגירת התיק ידחה, ובמסגרת בחינת הערר יוחלט על שינוי עילת הסגירה, בקשתו המקורית של החשוד לשינוי עילת הסגירה לא תהיה רלוונטית. בנוסף, אין זה רצוי ששני גופים שונים יבחנו את אותו חומר חקירה ויקבלו לגבי החלטות במקביל (הגוף הסוגר בנוגע לבקשה לשינוי עילת סגירה והגורם המוסמך להכריע בערר על סגירת התיק).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

89. על כן, במקרים בהם מוגשת לגוף הסוגר בקשה לשינוי עילת סגירה על ידי החשוד בתיק (או בקשה לעיין בחומר החקירה לצורך הגשת בקשה לשינוי עילת סגירה), ובטרם ניתנה בה החלטה מוגש גם ערר על סגירת התיק על ידי המתלונן, הגוף הסוגר ידחה את מתן ההחלטה בבקשה לשינוי עילת סגירה עד להכרעה בערר על סגירת התיק, יעדכן את מחלקת עררים בכך שהוגשה בקשה לשינוי עילת סגירה ויעבירה לעיון מחלקת עררים (שכן יתכן כי הטענות המובאות בבקשה רלוונטיות לבחינת הערר על סגירת התיק). הגוף הסוגר יודיע בכתב לנילון, כי החלטה בבקשתו לשינוי עילת סגירה תינתן רק לאחר הכרעה בערר שהוגש על סגירת התיק. במקרים אלה, מחלקת עררים תעשה מאמץ לסיים הטיפול בערר על סגירת התיק בהקדם האפשרי ובסיים הטיפול בערר תעדכן את הגוף הסוגר בכך שניתן להמשיך ולטפל בבקשה לשינוי עילת הסגירה.

90. יצוין, כי אם מוגש ערר על סגירת התיק ובמקביל מוגש גם ערר על דחיית בקשה לשינוי עילת הסגירה, והגורם המוסמך ליתן החלטה בשניהם הוא זהה, אין מניעה, ככל שהמועדים מאפשרים זאת, שהגורם המוסמך יבחן את שני העררים ויכריע בהם יחד.

5.ג. הגורם המוסמך להכריע בערר על החלטה לדחות בקשה לשינוי עילת סגירה

91. כמו בערר על סגירת תיק, גם בערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה, הגורם המוסמך לדון בערר הוא בכיר מהגורם שקיבל את ההחלטה המקורית. הגורם המוסמך להכריע בערר על החלטה לדחות בקשה לשינוי עילת סגירה יקבע, דרך כלל, לפי המפורט להלן:

א. בתיק שנסגר על-ידי המשטרה או על-ידי גוף סוגר אחר מלבד פרקליטות המדינה, יכריע בערר על החלטה לדחות בקשה לשינוי עילת סגירה גורם בגוף הסוגר, שהוא בעל סמכות תביעה או חקירה, והוא בכיר מהגורם שקיבל את ההחלטה המקורית.³¹ אם אין בגוף הסוגר גורם בעל סמכות תביעה או חקירה שהוא בכיר מהגורם שקיבל את ההחלטה המקורית, יועבר הערר למחלקת עררים לשם העברתו להכרעת גורם מוסמך בפרקליטות.

ב. בתיק שנסגר על ידי פרקליט מפרקליטות המדינה (פרקליט בפרקליטות מחוז או פרקליט במחלקות הפרקליטות), יכריע בערר משנה לפרקליט המדינה.

ג. בתיק שנסגר על-ידי משנה לפרקליט המדינה, יכריע בערר פרקליט המדינה.

ד. בתיק שנסגר על-ידי פרקליט המדינה, תכריע בערר היועצת המשפטית לממשלה.

³¹ לטיפול בבקשות לשינוי עילת סגירה ובעררים על החלטה לדחות בקשה לשינוי עילת סגירה במשטרה ראו נוהל אח"מ 300.05.271 "הטיפול בבקשת חשוד לשינוי עילת הסגירה כנגדו וערר על החלטת הגורם המוסמך" (1.10.2014).

הנחיות פרקליט המדינה	
הנחיה מס' 1.20 – טיפול הפרקליטות בעררים על סגירת תיקים או על החלטות לדחות בקשות לשינוי עילת הסגירה	
כ"ז בטבת תשפ"ה, 27 בינואר 2025	

ג.6 החלטה בערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה

92. כמו בערר על סגירת תיק, גם בערר על דחיית בקשה לשינוי עילת סגירה נבחן התיק מחדש ולגורם המוסמך בערר נתון שיקול דעת רחב.³² במסגרת זו, במקרים המתאימים בהם הדבר עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי, אם במסגרת בדיקת ערר על עילת סגירה מתברר שקיימות ראיות מספיקות להעמדה לדין או שהיה מקום לבצע פעולות חקירה נוספות לשם בחינת האפשרות להעמיד את החשוד לדין, ניתן יהיה לקבל החלטה על פתיחת התיק מחדש; עם זאת, הדבר ייעשה רק במקרים חריגים, וכשמדובר בחשוד קטין - במקרים חריגים ביותר. זאת, בשל המשמעות הרבה מנקודת מבטו של החשוד לפתיחת התיק, אשר עלולה לטלטל את חייו לאחר שכבר הוסרה מעליו אימת הדין, ובשל הציפייה שלו שהחלטה על סגירת התיק לא תשתנה. מנגד, יש להביא בחשבון שיקולים כגון חומרת העבירה, חלוף הזמן ממועד העבירה וממועד סגירת התיק, מידת החריגה ממתחם הסבירות של ההחלטה על סגירת התיק והאינטרס הציבורי בפתיחת התיק מחדש.³³

93. אם הוחלט לדחות את הערר, תשלח הודעה לעורר כי הגורם המוסמך, לאחר שבחן את טענותיו, החליט לדחות את הערר ולהותיר את עילת הסגירה על כנה, בצירוף נימוקי ההחלטה.

94. כמו בערר על סגירת תיק, גם על החלטה בערר על דחיית בקשה לשינוי עילת הסגירה אין זכות לערר נוסף.

³² בהתאם לשיקולים המפורטים בהנחיות פרקליט המדינה 1.1 ו-1.3.

³³ ראו עניין פלוני, לעיל ה"ש 15.